

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar – Betänkande av Utredningen om vissa säkerhetsskyddsfrågor "Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen" (SOU 2018:82)"

Region Gotland har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ”Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen” (SOU 2018:82) och vill härmed framföra följande.

Region Gotland är i huvudsak överens med utredaren i många frågor i den omfattande utredningen men det finns områden där man inte tar hänsyn till kommuner och landstings förutsättningar.

I ett förändrat omvärldsläge har säkerhetsskyddsfrågorna hamnat i ett nytt ljus även hos kommuner och landsting. Med tanke på att stora delar av det nya totalförsvaret vilar hos kommuner och landsting är det en brist att inte skapa bra förutsättningar för dessa.

Skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal

Det är en grov förenkling av utredaren att å ena sidan konstatera att säkerhetsskyddsavtal inte behövs mellan statliga myndigheter men relativt enkelt hamna i en slutsats att kommuner och landsting skall ha säkerhetsskyddsavtal som grund för all samverkan inom området.

Region Gotland är en landstingskommun och har beroende av sin storlek och läge behov av långtgående samverkan både med andra kommuner och landsting. Som en ö, är det även naturligt att samverkan med andra (statliga) myndigheter på ön. Denna samverkan mellan kommun och stat har visat sig framgångsrik och har funnits på plats långt innan det s k GOTSAM-projektet.

Denna ö-samverkan bygger på tillit och förståelse för varandras organisationer och förutsättningar. En framtida totalförvarsplanering på Gotland kommer i viss mån bygga på att organisera de gotländska krafterna i samklang, givetvis med beaktande av sekretess och krav på förutsättningar för uppriktig kommunikation.

Att i denna miljö av kontinuerlig samverkan basera säkerhetsskyddsutbyte på säkerhetsskyddsavtal är ett lika otympligt hinder som den utredaren omnämner blir konsekvensen mellan statliga myndigheter.

Region Gotland föreslår därför att kravet på säkerhetsskyddsavtal för kommuner och landsting tas bort i likhet med motsvarande förslag mellan statliga myndigheter.

Även i samverkan mellan kommun och statliga myndigheter ifrågasätts om säkerhetsavtal är en rimlig väg. Varje organisation skall självklart pröva i vilken mån samverkanspart behöver informationen, har förutsättningar att fortsatt skydda den, men för att få ett sömlöst totalförsvar skall inte betungande avtal och avtalsuppföljningar byggas i vad som redan är en väl fungerande regional samverkan.

Det kan påtalas att de senaste årens läckor av säkerhetskänslig information inte har skett hos kommuner och landsting utan i de statliga verken, det talar för att kraven borde vara högre, snarare än lägre för statliga myndigheter.

Utkontraktering och upplåtelse av säkerhetskänslig verksamhet

Region Gotland berörs i väldigt liten omfattning av detta avsnitt. I den mån det finns säkerhetskänslig verksamhet inom organisationen så är det klart olämpligt att utkontraktera just den. Bästa sättet att skydda den torde istället vara att hålla den inom egen organisation.

Men för säkerhetskänslig verksamhet som generellt utkontrakteras eller överlåtes är ovan nämnda säkerhetsskyddsavtal en förutsättning för att bevara det mest skyddsvärda skyddat.

Tillsyn

Region Gotland delar uppfattningen att tillräcklig tillsyn inte har skett enligt den gällande säkerhetsskyddslagen. Att i grunden förändra tillsynsstrukturen är dock inte rätt slutsats. Region Gotland har svårt att se varför Länsstyrelsen i Stockholms län skall ha bättre förutsättningar för att bedriva en bra tillsyn över Gotland, än vad Säkerhetspolisen har idag. I synnerhet om inte mer medel skjuts till länsstyrelserna och om så är planerat så borde dessa medel istället tillskjutas till Säkerhetspolisen.

Region Gotland har uppfattningen att Säkerhetspolisen som har ett sektorsansvar är den myndighet som har bäst förutsättningar för att bedriva en adekvat tillsyn och om tillsynen inte varit adekvat tidigare beror det snarare på att Säkerhetspolisen inte haft tillräckliga resurser för uppdraget.

Sanktioner

Tillsynen ovan bör även präglas av stöd och rådgivning, inte sanktioner som föreslås av utredaren. Sanktioner har visserligen visat sig ändamålsenliga inom områden som GDPR men det finns inte samma förutsättningar inom säkerhetsskyddsområdet.

Där GDPR är konkret och tydlig på ansvar och skyldigheter så präglas säkerhetsskyddslagen av mer tånjbara begrepp, så som t ex Sveriges säkerhet, därför är sanktioner här inte ett effektivt verktyg för att förbättra säkerhetsskyddet. Här lämpar det sig bättre med regelbunden tillsyn som kopplas ihop med stöd och rådgivning i Säkerhetspolisens regi.

Slutsatser

Det är en omfattande utredning och den har många förtjänster dock har utredaren inte förstått kommuner och landstings speciella förutsättningar, som därför inte tillräckligt beaktats i utredningen. Därför kommer Region Gotland till helt olika slutsatser vad gäller behov av säkerhetsskyddsavtal, ny tillsynsstruktur och införande av sanktionsavgifter.

Regionstyrelsen

Eva Nypelius
ordförande

Peter Lindvall
regiondirektör